

Poetska slika jednog pogleda

„U svakoj drugoj umjetnosti, čovek je prikazan uvek u vezi sa ostalim ljudima, i što je originalniji i ličniji, to je više potrebno prikazati njegov odnos prema ostalima, da bi se podvukla njegova osobnost. Naprotiv, naslikani ljudski lik je sam, okovan, izdvižen jednom zauvek, jer portret nema ni oca ni majke, sestre ni deteta. On nema kuće ni vremena ni nade, često ni imena. Dok nas gleda živim očima, on već predstavlja bivši život, ugašen da bi mogao trajati. To je poslednje, ne poslednje, nego jedino ljudsko biće na svetu, u svom poslednjem trenutku. Nepomičan, čovek vas gleda tužno, zaplašeno, kao bolesnik lekara, i pogledom, jedinim čime može da se izrazi, govori: „Ti odlaziš dalje da živiš i radiš i prenosiš pogled po drugim likovima, a ja istajem tu, osuđen i okovan, svedok kome se znaju samo ime, zanimanje i godine starosti, a često ni toliko, ostajem doveka samo slika, i to ne slika samoga sebe, nego *slika jednog tvog pogleda*.“

Ivo Andrić „Staze, lica, predeli“ (Razgovor s Gojom)...str.122.
(Izdavači: MLADOST,
Zagreb; PROSVETA,
Beograd, SVJETLOST-Sarajevo,
DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE – Ljubljana, 1963.g.

Refleksija moguće stvarnosti u poeziji Jadranke Ivanović-Bolog može postojati u obliku pretpostavljenog nadahnuća pogleda posmatrača. No, upravo u tome je odsjaj svih varijanti budućih sjećanja na utisnutim riječima autorice što uobličene kreacije pogleda u njeno autorstvo čine. Pred nama je *alternativa poetika*, lirsko sučeljavanje sa snagom duha, htijenja i nadanja. Kao zapisivač istine, ne samo svoje, autorica pokušava pronaći odgovore na vlastita pitanja, ali ne i samo ta. Da li i uspjeva?

Pokušajmo proniknuti *in medias res*. Hodajući putevima pisanih otisaka, ona se ne sablažnjava nad susretima, želi proniknuti u sopstvenu bit objašnjavajući nevidljive likove svjetlosti koje želi opisati. Oprostite, predočiti nama, pravednicima ovdašnjim. Kao da hoda bosim nogama po razbijenom staklu vlastitih namjera, i to, naravno, ne svojom greškom, već pokušavajući upiti grijehe ostalih i objasniti ih suvislovšću, Jadranka jasno i bitko govori. O nama. Jer se i pita, nijemo: „*Ah, zar bih mogla / zar bih smjela / preplašiti / vrhove snježne*“. Velika bol je nijema i upravo zbog toga pretpostavlja strah pojavnosti znajući šta poslije toga dolazi - Lavina sunovrata, jer i ona je na početku samo pahuljom bila. Zbog toga sopstvene otiske blago najavljuje težeći suštini istine o sebi, ali i o nama, zar ne?

Istovremeno bivajući čovjekom koji pokušava pronaći sopstvene nade suočena sa sumornom stvarnošću koja je obuhvata unutar isprepletenih izlaza svijesti. Raznovrsnost? Umnoženost svijesti? Jednostavnost složenosti pojavnih oblika saznanja? Sve su to mogućnosti poetike ove autorice, a koje zavise od nas, čitalaca. Kao i sve, različitost spoznajnih činjenja čitanja nas čini jednoobraznim individuaama koje različito saznavno opće, a time i različito spoznavno razumijevaju. Poetiku? Poruku? Čin? Da, upravo u tome se kriju neslućene pretpostavke radujućih usmjerenja koja pokušava naći, iako u traganju ponekad gubi nadu... “ *Od svih silnih umišljaja / klaun je umro od gladi / nitko ga nije pozvao na bis...* “ već na sljedećoj *krivini sunovrata* ona dijeli bol... „*Samo sol ostala je / da je probaš / za sjećanje*“ idući dalje, svjesna traženja...sebe, upravo u toj, naizgled nepremostivoj, boli. Kako?

Kao zvijezda koja nestaje da bi se ponovo rodila, i njeni stihovi *nestaju* u rađanju otiska tuge, nade i...sreće, željela to priznati ili ne. Kao konkavna sfera sopstvene budućnosti, poezija ove autorice je nadahnuće umjetnosti riječi, poetici usmjerene. Njeno eksperimentalno prozno okružuje poetskih suština je samo nagovještaj novog buđenja, unutar novih misli...pjesama.

Da, misli...pjesama!

Iako nerijetko njene riječi postaju *contradictio in adiecto* vlastitih misli, kao kada slikar kistom prekriži, poništi prethodnu liniju, i ona novom riječju nadomješćuje moguće drugačije viđenje stvarnosti...Ona implozijom eksploziju kreira...“*Ako postanem dio Sunca / ili njegova žena / nagovorit ću ga / da eksplodiramo / zadnjeg dana života / pri zalasku u more.*“, dok teži smiraju vlastitog buđenja, u dubini svakodnevnice...“*Što bi ti dragi htjeo / toga nam je uvijek falilo...*“.

Njene varijable su otvoreni pogled i zatvorene misli koje nerijetko postaju zatvorenim pogledom i otvorenim mislima, zavisno od poetskih usmjerenja trenutka činjenja. Pjesme. Rješenje jednačine sa jednom *poznatom (njom)* i više *nepoznatih (njega i/ili njih)* je u uzbudljivom *part of the poem* koji govori kao slika...više od hiljadu riječi...“*Domovina nije plakala / ni mati se nije vratila / ni ljubav mu djecu rodila / a on htio je biti drvo snažno / kao i svi drugi / on htio je imati grane velike / kao i svi drugi / i zašto da ne / kao i svi drugi / pa zašto je tako kažnjen / Antun Gašpar / sad na Mirogoju...*“ Svjesna ultimativnog kraja kome svi hodimo, u očaju pitajući se, ona rađa alternativu, postajući pitanjem samim. Odgovor je na nama. Našem postojanju. I činjenju.

Lebdeći iznad vlastitih usmjerenja, ona vlada trenutkom, unutar mozaika koji ide ka opisu selektivnih spoznaja u njenim očima, kao produžetku poruke. Medij, koji i jeste, postaje porukom, unutar isprepletenosti, zbunjujući nas sa pitanjem u nama: da li je poruka ili medij? To i nije važno ako nama, kao upijajućoj masi njenih sablažnjujućih momenata, recipijentima sudbine, ne samo

njene, čini dobro. Usmjereno shvatanju da poezija može, ali i mora biti ne samo medij, već i poruka. Sudbini što stremi. Kakvoj? Kako bi utisnula... „...*i sama ona je / mala princeza postala / besmrtna opera / labud bijeli...*“

Suočena sa neprestanim problemima vlastitog bića, neumjesno se krijući iza vlastitih strahova, kao *hrid* spoznajućih činjenja, ona uvijek samozatajno pokušava upozoriti, nadajući se boljoj, sadržajnijoj budućnosti, ne samo svojoj. Zaključujući povezanost istina, i ne samo jedne...istine, već više njih, na platnu vlastitih namjera ona *glasno zri dok „...Često na tuđem licu / vidimo i sebe / u nijemom ogledalcu / što ne laže...*“. Da, upravo u tome i jeste traženi odgovor. Voleći bića ljudskosti, i sebe u njima, uvijek pokušava iznaći, ali i pronaći odgovor za sebe, u drugome. Ni jednoga trenutka ne zaboravljajući snagu drugoga. U sebi. Radi dobrobiti. Naravno, sebe, ali i drugoga.

Iako je neprestano pogledom usmjerena ka nebu, mjesecu, zvijezdama, nadnaravnom (samo naizgled...) čvrsto je utisnuta u ovdašnji mozaik htijenja. *Ovdašnji*, jer baš kako i veli naš Nobelovac „...*sliku jednog tvog pogleda...*“ čini sveobuhvatnost poetskog činjenja, tako prepoznatljivog u semantici poetskih riječi (misli) ove autorice.

Razumijevajući život kao *igru* ona se ne libi priznati da sve to upravo i jeste igra ravnopravnih učesnika u namjeri da kreiraju vlastito biće pojavnosti. Višeslojno biće bitka esencijalnog oblika svijesti sa nadom u bolje, kvalitetnije...i nadahnutije življenje. Upravo unutar *igre. Života*.

Iako, kako i rekoh, samozatajno odbija predati se u svoj svojoj punini, potpisnik ovih redaka književne istine sa sigurnošću veli kako je pred nama emotivni lik slikara ljudske egzistencijalnosti u težnji da, ostavljajući poruku, postane porukom sama.

Jadranka Ivanović – Bolog je pred nama razotkrila vlastitu nutrinu. A na nama je da *odlazeći dalje* poneseemo *artističku igru riječi* ove autorice, znajući da je snaga u traženju odgovora. Ona je pokušala postaviti pitanja – kistom riječi a odgovor je u otisnutim stihovima na platnu misli. Njenih. Ali i naših.

Sabahudin Hadžialić

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

14.11.2013.